

Tutkimusartikkelien kirjoitusohjeet uudistuvat

Vertaisarvioituilla tutkimusartikkeleilla on tiedeyhteisön sisäisessä tiedeviestinnässä tärkeä asema. Artikkelit ovat myös olennainen osa tutkijoiden urakehitystä. Liikunta & Tiede on tarjonnut kaksi vuosikymmentä julkaisumahdollisuuden liikuntatieteen suomenkielisille teksteille.

Tieteellisten artikkelien muoto on kansallisesti ja kansainvälisesti vakiintunut, eivätkä Liikunta & Tiede -lehden rahkeet riittäisi sen muuttaminen. Lehti voi sen sijaan kehittää omia käytäntöjään ja parantaa ohjeistustaan. Sen verran värkeissä on varaa.

Tämä numero sisältää uudet tutkimusartikkelien kirjoitusohjeet, jotka artikkelien toimitusryhmä valmisteli. Uusimistyön päähavaintona oli tarve teroittaa tutkimusongelman esittämisen selkeyttä. Toinen tärkeä kehittämiskohde on tekstien kielellinen viimeistely. Kirjoittajien ajatuksenjuoksusta on välillä vaikea saada selvää.

Toimitusryhmä joutuu lukemaan varsin usein tekstejä, joissa kirjoitus- ja mahdollisesti myös ohjaustyö ovat jäänyt puolitiehen. Artikkelikäsi kirjoituksen tarjoaja ei ole likikään aina miettinyt esitystapaansa ja lähtökohtiaan loppuun saakka. Näyttää myös siltä, että toisinaan osa ohjausvastuusta yritetään siirtää arvioitsijoille.

Kun arvioitavaksi tulevien kotimaisten ja ulkomaisten artikkelien määrä edelleen kasvaa, niin asiantuntijoita alkaa myös ärsyttää yhä enemmän puolinaisten tekstien päätyminen luettavaksi. Tämä voi jopa vaarantaa arviointikäytännön jatkuvuuden. Työtehtävien kuormittamat arvioitsijat kokevat helpommaksi kieltäytyä tehtävästä kuin antaa lausuntoa. Toisaalta arviointikäytäntöä pitää yllä ”kauhun tasapaino”: kaikilla tutkijoilla on julkaisutarpeita, joten lausunto kannattaa laatia järjestelmän pitämiseksi pystyssä.

Arviointikäytännöstä keskustellaan tiedejulkaisemisen maailmassa jatkuvasti. Nimettömien arvioiden tilalle on tarjottu julkista arviointia. Läpinäkyvyyden kannalta ratkaisu olisi hyvä. Nimettömänä toimiminen ei myöskään välttämättä onnistu pienessä maassa. Toisaalta kaikki eivät ole halukkaita antamaan julkista lausuntoa artikkelista.

Liikunta & Tiede noudattaa nimettömyyteen, kahden asiantuntijan lausuntoon perustuvaa arviointikäytäntöä, eikä ole siitä luopumassa. Arviointimenettely on osoittautunut toimivaksi. Saadut lausunnot ovat lähes poikkeuksetta olleet rakentavia ja käsikirjoituksen kehittämistä palvelevia. Arvioitsijoiden työtä täydentävät toimitusryhmän keskustelut, joissa tulee usein esiin kehittämisehdotuksia. Lehden arviointiprosessin kulkuun ja periaatteisiin voi tutustua LTS:n verkkosivuilla.

E erityisen hyödyllistä arvioinnin toteutukseen perehtyminen on nuorille tutkijoille. Arvioitsijan näkökulmaan tutustuminen tuo esille myös oman työn heikkouksia. Ja kirjoitusohjeita kannattaa noudattaa. Prosessiin tutustuminen on hyödyksi myös ensimmäisiä arviointitehtäviään suorittaville tutkijoille.

JOUKO KOKKONEN